

คำสำคัญ : ประเพณี (The Traditions), ม้ง (Hmong), ชาวเขา (Hill Tribe)

โครงการหลวง : การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนพื้นที่สูง (The Royal Project: Cultural Tourism on the Highlan)

ประเพณีของชาวม้ง : กรณีศึกษาชุมชนในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ต.แม่แรม อ.แม่ริม

จ.เชียงใหม่ (The Traditions of The Hmong : A Case Study of the Hmong Community at The NongHoi Royal Project Development Center, Mae Ram Sub – District, Mae Rim District, Chiang Mai Province. โดย นางสาววาทีณี คุ่มแสง
จำนวน 97 หน้า

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย เพื่อทราบถึงประเพณีที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวม้งในสังคมยุคโลกาภิวัตน์, เพื่อรื้อฟื้นองค์ความรู้ด้านประเพณีและ ส่งต่อให้อนุชนรุ่นหลังของชาวม้ง และ เพื่อนำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้และนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาประเพณีที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวม้ง ขอบเขตด้านประชากร ชาวม้ง ในเขตพื้นที่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ขอบเขตด้านพื้นที่ ในเขตพื้นที่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการวิจัย ด้วยการ สัมภาษณ์ผู้ใหญ่วัยบ้านชาวม้ง ครูใหญ่ ผู้อาวุโสของหมู่บ้าน , สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในงานประเพณีในเขตพื้นที่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า ประเพณีของชาวม้งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ประเพณีชุมชน ได้แก่ ประเพณีปีใหม่ม้ง เป็นประเพณีแห่งความสุข สนุกสนาน เติมพลังองค์ความรู้ใหม่ และเลี้ยงขอบคุณผีที่นับถือ ผีบรรพบุรุษ และผีที่คุ้มครองให้ผลผลิตเจริญเติบโตอุดมสมบูรณ์ มีการละเล่นต่าง ๆ เช่น การโยนลูกช่วง การยิงหน้าไม้ การเล่นลูกข่าง แข่งขันล้อเลื่อนไม้ 2) ประเพณีชีวิต ได้แก่ ประเพณีการเกิด เป็นการเรียกขวัญ และการตั้งชื่อ เด็กเกิด เด็กชาย จะตั้งชื่อ 2 ครั้ง ครั้งแรกเมื่อเกิด ครั้งที่ 2 เมื่อแต่งงาน เป็นการเปลี่ยนสถานภาพในชีวิตของผู้ชายจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ ส่วนเด็กหญิงจะตั้งชื่อตอน กิดเท่านั้น ประเพณีแต่งงาน ฝ่ายชายและฝ่ายหญิงต้องไม่ใช่แซ่เดียวกัน อยู่ด้วยกันก่อนแล้วค่อยมาแต่งงานกันภายหลัง แต่สิ่งที่ยังคงปรากฏ คือ การไหว้ผี การไหว้พ่อแม่ของฝ่ายหญิง และการประกอบพิธีแต่งงานผ่านพ่อสื่อ ประเพณีงานศพ เป็นงานประเพณีปิดและเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญู ของผู้เป็นลูกที่มีต่อผู้ตาย การสืบทอดองค์ความรู้ คือ ให้ลูกหลานผู้ชายมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นตอน ผู้หญิงดูแลเรื่องอาหารและเครื่องแต่งกาย การประยุกต์องค์ความรู้จากงานวิจัย ด้วยการนำองค์ความรู้มาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และแผนการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และยินดี ให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวงานประเพณีปีใหม่ม้งและเข้าร่วมงานแต่งงานได้อย่างเปิดเผย

Abstract

Keywords: The Traditions , Hmong , Hill Tribe

The Royal Project: Cultural Tourism on the High land

The Traditions of the Hmong: A Case Study of the Hmong Community at the Nong Hoi Royal Project

Development Center, Mae Ram Sub – District, Mae Rim District, Chiang

Mai Province. By Wathinee Khumsaeng. 97 Page.

Objectives of this study were for understanding about traditional and lifestyles of Hmong communities in this globalization, reintroducing the body knowledge and transferring them to the next Hmong generations. They were applied for improving the cultural tourism. Scopes of this study were about the traditions of one's way of life of Hmong communities. Scopes of population: Hmong communities were living at the Nong Hoi Royal Project Development Center, Mae Ram Sub-District, Mae Rim District, Chiang Mai Province .

Methodology of this study was by interviewing the head of Hmong communities, people in sub-district, a senior teacher, and Hmong seniors. Observational data were collected by staying together (participant observational data) and without staying when there were Hmong festivals (non-participant observational data) at the Nong Hoi Royal Project Development Center, Mae Ram Sub-District, Mae Rim District, Chiang Mai Province. This observational research was called descriptive research.

Results of the study were shown that there were two types of Hmong traditions. The first one was about the community tradition for example **the Hmong New Year festival**. It was contained with happiness, enjoyable and celebrations of changing the Buddhist era. Moreover, they had the thank you parties that were for respected ghosts, their ancestors, and ghost protectors for plants growth and plentiful yields. For this tradition, they had many plays; for example throwing the balls, game face and the Wooden Kart Racing. The second one was about live tradition for example the tradition of the babies. Babies had to be morate and name. For the boys, they had two names in different periods. The first one was created when they were born and the second one was used in wedding ceremony. Then they were changed statuses from the boys to men. About the girls, they had named once when they were born. **Wedding festivals**, spouses could come from the different clan. They had lived together before having the wedding celebrations. However, they had to respect to the ghosts and woman parents. All activities in the wedding ceremony were over Peasea. **Traditional funerals** were the private traditions and expressed about gratitude to the dead parents. The Inherited knowledge of Hmong traditions were done by transferring every step of Hmong activities to children of men. Also, for children of women, they had to learn about food and their apparels.

Knowledge applications of this study were used as the local programs and learning plans. These information were benefit and welcome to the tourists who would like to join openly with Hmong New Year festival and wedding ceremonies